

Sygn. akt I UK 167/18

POSTANOWIENIE

Dnia 11 kwietnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z odwołania E. P.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.
z udziałem zainteresowanego J. P.
o ubezpieczenie społeczne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 11 kwietnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 24 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 23 lutego 2016 r., VIII U [...], Sąd Okręgowy w K. oddalił odwołanie E. P. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. z dnia 4 lutego 2015 r. stwierdzającej, że nie podlega ona obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu, jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność, J. P., od dnia 1 listopada 2014 r.

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 24 stycznia 2018 r., III AUa [...], oddalił apelację wnioskodawczyni E. P. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 23 lutego 2016 r.

E. P. zaskarżyła powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego w [...] skargą kasacyjną w całości.

Skargę oparła na podstawie naruszenia prawa materialnego przez jego błędną wykładnię, tj. art. 8 ust. 11 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 13 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2015 r., poz. 121 z późn. zm.), polegającą na uznaniu przez Sąd pierwszej i drugiej instancji, że w przedmiotowej sprawie czynności wykonywane przez powódkę nie mogły mieć i nie miały charakteru stałej pracy o istotnym znaczeniu dla działalności męża, a co za tym idzie powódka nie była osobą współpracującą przy prowadzeniu działalności gospodarczej męża i w efekcie nie podlegała ubezpieczeniom społecznym.

Wskazując na powyższe, skarżąca wniosła o:

1. uchylenie w całości zaskarżonego wyroku wyrok Sądu Apelacyjnego w [...], Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] z dnia 24 stycznia 2018 r., III AUa [...], oraz uchylenie w całości poprzedzającego go wyroku Sądu Okręgowego w K. Wydział VIII Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 23 lutego 2016 r., VIII U [...], i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania;

2. ewentualnie uchylenie zaskarżonych wyroków i orzeczenie co do istoty sprawy przez uznanie, że powódka jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą pozarolniczą działalność u płatnika składek M. [...], podlega obowiązkowo ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od 1 listopada 2014 r.;

3. zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki zwrotu kosztów postępowania;

4. przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., albowiem skarga jest oczywiście uzasadniona z uwagi na błędną wykładnię prawa materialnego przez Sądy pierwszej i drugiej instancji, przez błędne przyjmowanie, że w przedmiotowej sprawie czynności wykonywane przez powódkę nie mogły mieć i nie miały charakteru stałej pracy o istotnym znaczeniu dla działalności męża, a co za tym idzie, powódka nie była osobą współpracującą przy prowadzeniu działalności gospodarczej męża i w efekcie nie podlegała ubezpieczeniom społecznym.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na ustaleniu, czy w przedmiotowej sprawie czynności wykonywane przez powódkę miały charakter stałej pracy o istotnym znaczeniu dla działalności męża, a co za tym idzie, powódka była osobą współpracującą przy prowadzeniu działalności gospodarczej męża i w efekcie nie podlegała ubezpieczeniom społecznym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem merytorycznego rozpoznania.

Jednym z koniecznych elementów skargi kasacyjnej jest, jak wynika z art. 398⁴ § 2 k.p.c., wniosek o jej przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Konstrukcyjne wymaganie skargi kasacyjnej przedstawienia uzasadnienia wniosku o przyjęcie do rozpoznania jest spełnione jedynie wtedy, gdy skarżący w wyodrębnionym - odrębnym od uzasadnienia podstaw kasacyjnych - wywodzie prawnym wykaże, że w sprawie występuje jedna z przesłanek przedsądu, przewidzianych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powinien wskazać na przynajmniej jedną z przesłanek przedsądu z art. 398⁹ § 1 k.p.c. i wykazać, że występuje ona w danej sprawie (postanowienie z Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2017 r., II UK 712/16; niepublikowane).

W przedmiotowej sprawie podkreślenia wymaga, iż we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca wskazała na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., tj. oczywistą zasadność skargi. W uzasadnieniu wniosku, składającym się *notabene* z tylko jednego zdania, w przeważającej części stanowiącego powtórzenie wniosku, powołała się zaś na przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., tj. występowanie istotnego zagadnienia prawnego. Niezależnie jednak od tego, czy intencją skarżącej było oparcie wniosku na jednej z tych przesłanek, czy też na obydwu, wskazać trzeba, iż skarga nie została należycie uzasadniona.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jako przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, wymaga wskazania

problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Skarżący powinien to zagadnienie sformułować oraz przedstawić wyczerpującą argumentację jurydyczną uzasadniającą tezę o możliwości rozbieżnych ocen prawnych w związku ze stosowaniem przepisów, na tle których zagadnienie powstało. Zagadnienie to powinno być nadto „istotne” z uwagi na wagę przedstawionego przez skarżącego problemu interpretacyjnego dla systemu prawa (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, LEX nr 2312016).

Natomiast w razie wskazania przesłanki przedsądu, jaką jest oczywista zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia. O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 października 2013 r., II PK 132/13, LEX nr 1618626).

Skarżąca E. P. nie uczyniła zadość wskazanym wymaganiom. Mimo przedstawienia podstaw, na których opiera wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania, *de facto* wniosku tego nie uzasadniła. Jako uzasadnienie oczywistej zasadności skargi podała jedynie, że „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne polegające na ustaleniu, czy w przedmiotowej sprawie czynności wykonywane przez powódkę miały charakter stałej pracy o istotnym znaczeniu dla działalności męża, a co za tym idzie powódka była osobą współpracującą przy prowadzeniu działalności gospodarczej męża i w efekcie nie podlegała ubezpieczeniom społecznym”. Zabrakło jakiegokolwiek dalszej argumentacji. W konsekwencji nie została wyjaśniona ani przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., wskazana we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, ani nawet z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., ujęta w „uzasadnieniu” tego wniosku. Nie jest natomiast rzeczą Sądu Najwyższego doszukiwanie się wymaganej argumentacji w pozostałej części

uzasadnienia skargi kasacyjnej (tak też Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 grudnia 2007 r., III CSK 319/07, LEX nr 623803).

Niezależnie jednak od tego, iż skarżąca nie uzasadniła przedstawionego przez siebie istotnego zagadnienia prawnego (tak samo zresztą jak oczywistej zasadności skargi), wskazać trzeba, że podniesiona przez nią kwestia, sprowadzająca się do dokonania ustaleń w konkretnej sprawie, i tak w żadnym razie nie mogłaby zostać uznana za tego rodzaju zagadnienie. Z całą pewnością nie ma bowiem charakteru abstrakcyjnego, istotnego dla systemu prawa.

Dodatkowo podnieść należy, że sformułowania użyte przez skarżącą wyraźnie przemawiają za tym, iż podniesione przez nią zarzuty nie dotyczą prawa, lecz faktów. Tymczasem Sąd Najwyższy nie jest uprawniony do badania prawidłowości zarówno ustaleń faktycznych, jak i oceny dowodów, dokonanych przez sąd drugiej instancji. Sąd Najwyższy jako „sąd prawa”, rozpoznając nadzwyczajny środek odwoławczy w postaci skargi kasacyjnej, jest związany ustalonym stanem faktycznym sprawy (art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Związanie to wyklucza nie tylko przeprowadzenie w jakimkolwiek zakresie dowodów, lecz także badanie, czy sąd drugiej instancji nie przekroczył granic swobodnej ich oceny. Ustrojową funkcją Sądu Najwyższego jest sprawowanie nadzoru judykacyjnego, w tym zapewnianie jednolitości orzecznictwa sądów powszechnych. Z tego punktu widzenia każdy zarzut skargi kasacyjnej, który ma na celu polemikę z ustaleniami faktycznymi sądu drugiej instancji, chociażby pod pozorem błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania określonych przepisów prawa materialnego, z uwagi na jego sprzeczność z art. 398³ § 3 k.p.c. jest *a limine* niedopuszczalny (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 czerwca 2006 r., IV CSK 100/06, LEX nr 1101306; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 211/06, LEX nr 1102310).

Mając na względzie powyższe, należało orzec jak w sentencji.